



Šifra kandidata:

Državni izpitni center



P 1 7 3 A 1 0 1 1 2

ZIMSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Interpretacija poljubnega (odlomka) umetnostnega besedila

Četrtek, 1. februar 2018 / 60 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalna obrazca in na konceptni list.

Izpitna pola vsebuje dva odlomka z navodili za pisanje interpretacije. Napišite samo eno interpretacijo, vodeno (1.) ali samostojno (2.). Interpretacija naj obsega najmanj 400 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 30.

V preglednici zaznamujte izbrano interpretacijo z "x".

1.	2.

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiva interpretacija bo ocenjena z 0 točkami. Osnutek interpretacije, ki ga lahko napišete na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.



1. Vodena interpretacija

Majda Pajer: VONJ ČRNEGA ZLATA (odlomek)

NEKATERI SO ZELO OSAMLJENI

Mateja in Robert sta prišla gor in v Matejinem glasu je bilo čutiti veliko razburjenje, ko je nekaj pravkar povedala bratu.

»Zdravo, Ronja! Kako si?«

Še preden je Ronja utegnila odgovoriti, si je Mateja naglo poiskala stol in sedla. Podprla si je glavo, očitno je bila zelo razburjena.

»Mi daš kozarec vode, Ronja ... ali pa ne,« si je premislila in se obrnila k Robertu, ki je ravnokar sédel. »Kozarec rdečega vina mi nalij, če imaš kaj pri roki.«

Robert je šel dol v klet pogledat za vinom, Ronja pa je naravnala plinski gorilnik, na katerem so se cvrle klobase, na minimum in sedla k Mateji.

»Je kaj narobe, se je kaj zgodilo?«

»Ja, nekaj je zelo narobe. Z mamó.«

Ronjo je že skoraj ujezilo, da jo Mateja tako drži v napetosti in ji ne pove naravnost, kaj se je zgodilo. Robertu je gotovo že povedala. To je ugotovila po glasovih pod stopniščem. Toda ponavadi je bila ona, Ronja, tista, ki ji je Mateja zaupala vse, medtem ko je lastnemu bratu marsikaj le površno omenila ali celo zamolčala.

»Mar je Marta bolna? Menda ja ni ...« je Ronja še dalje vrtala vanjo. Bala se je izgovoriti besedo »umrla«, čeprav jo je imela glede na Matejino stanje že na koncu jezika.

»Kje pa!« je skoraj zavpila Mateja in zavila z očmi, »poročila se bo, baba nora!«

Ronja ni vedela, ali naj se še malo zadrži ali naj se olajšano zasmije. Robert se je vrnil s steklenico vina. Odprl je kuhinjski predal in izmed raznih drobnarij izbrskal odpiráč za steklenice.

»Pa naj se omoži, saj je dovolj stara. Mislim, da se nam ni treba sekirati zaradi tega,« je rekel mirno in nalil težko temno rdečo tekočino v tri kozarce.

Ronjo je novica sicer presenetila, vendar se je strinjala z Robertom.

»Res je, Mateja. Slišala sem, da se veliko ljudi najde in poroči v domovih za ostarele. Marta ima sicer veliko prijateljic v domu, pa tudi mi jo redno obiskujemo. Toda nekateri so tam zelo osamljeni in v dvoje je lažje na jesen življenja ...«

»Ne čvekaj, no,« jo je prekinila Mateja in na dušek obrnila kozarec z vinom.

»Ne namerava se poročiti v domu, temveč na neko kmetijo nekje pod Goro, bogu za hrbtom! On je nekaj let mlajši od nje, spoznal pa jo je v domu, ko je obiskoval obnemoglega brata. Po poroki namerava vzeti nevesto domov, kjer bosta srečno živela do konca svojih dni ... Ko starci ponorijo ...«

(Vir: Majda Pajer: Vonj črnega zlata. Ljubljana: KATR, 2008. 114–115.)

NAVODILA

- Opredelite odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite.
- Razložite problem v odlomku: S čim Mateja, Robert in Ronja utemeljujejo vsak svoj pogled na Martino odločitev? Kakšni so ob tem njihovi čustveni odzivi? Citirajte poved ali del povedi, v kateri je najmočneje izraženo nasprotovanje poroki.
- Povzemite ugotovitve in napišite svoje mnenje o Matejinem pogledu na materino odločitev. Ob primeru iz življenja presodite, kdo vse lahko pomaga starejšim, da so manj osamljeni.
- Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte slovnična in pravopisna pravila ter slogovno ustreznost.



2. Samostojna interpretacija

Pavlina Pajk: SLUČAJI USODE (odlomek)

»Vsak dan bolj tonemo v dolgove,« je rekla mama.

»Ah, ti moj Bog, tega nisva kriva ne jaz ne ti, sploh nihče v hiši,« je odvrnil Vinko. »Draginja, velika družina, visoke šolnine, dragi učitelji, nizka plača, kdo naj bi potem delal čudeže?«

»Nizka plača, ja, ta je kriva, da smo v taki stiski,« je odgovorila mama. »Kdaj se vendar uresniči tista tvoja tako dolgo obljubljenjena, a nikoli izpolnjena povišica uradniških plač?«

»Kdaj? To vesta samo Bog in pa finančni minister,« je vdano odgovoril Vinko. »Če bi bilo od mene odvisno, bi ti z veseljem vsakega prvega v mesecu namesto bornega drobiža prinesel vrečo denarja.«

Mama je globoko vzdihnila.

»Saj bo kmalu bolje,« je sedaj mirno rekla, »dekleti bosta letos končali šolo. Mila bo učiteljica in Tilda tudi.«

»Kaj!« je skoraj zarjovel Vinko. »Učiteljica! Si ob pamet? Da bi bile moje hčere, hčere Vincenca plemenitega Kolarja, učiteljice, in to tam nekje med zarobljenimi prebivalci kakšnega zapuščenega kraja v planinah? Da bi jaz kdaj doživel, da bi kdaj kateri član Kolarjeve družine omadeževal s ponižnim delom slavno ime prednikov, ki so bili vsi po vrsti junaki meča in peresa? – Nikoli ne!«

»Zakaj pa potem otroci hodijo v šolo? Čemu ves njihov trud?« je rekla mama.

»Izobrazba je pametna stvar, ampak dokler bom živ, moja dekleta ne bodo delala,« je vztrajal Vinko.

»Delo ne ponižuje,« ga je zavrnila mama.

»Joj, Ivana, ali res ne moreš razumeti, da se za pravnukinje slavnih Kolarjev res ne spodobi revna služba učiteljice, če ni posebne sile? Če bi postale učiteljice meščanskih šol, še ne bi rekel besede – toda na kmetih! Nikar ne pozabi, ljuba moja, da se naš rodovnik ponaša s škofi in generali. Vmes so bili pogumni vitezi in znameniti graščaki, ki so imeli premoženje in svoje podložnike – kot kakšni majhni vladarji! Dobro se še spominjam, kako mi je oče razlagal o enem izjemno bogatem predniku, ki je imel v hlevu sto najlepših konj, celo dvesto!«

»Lahko je reči: moja hči, pravnukinja slavnih Kolarjev, ne sme služiti,« ga je nestrno prekinila mama. »A če ta pravnukinja ničesar nima in nič ni? V kakšno pomoč naj ji bo nekdanja slava nekdanjih gradov? Namesto puhle časti bi bilo bolje, če bi od pradedov podedoval vsaj kakšen majhen gradič! Pa kaj gradič! Par konj, recimo, ki bi jih lahko prodali in poplačali svoje dolgove. Tako bi imeli vsaj kaj dobička od tega!«

»Kaj si izgubila ves čut za lepoto in romantiko ...« je sedaj začel Vinko.

»Še malo ne. Ampak v dolgovih ni ne lepote ne romantike ...« je jasno rekla mama.

(Vir: Pavlina Pajk: Slučaji usode. Lesce: Založba Zala, 2013. 14–15.)

NAVODILA

Opreделите odlomek glede na **književno zvrst** in ga **povzemite**. **Izberite problem** oziroma prvino in ga/jo **razložite**. **Razlago utemeljite** s primerom iz odlomka. **Povzemite ugotovitve** in **napišite svoje mnenje** o problemu oziroma prvini v odlomku ter na splošno. **Mnenje utemeljite** s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila. Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte slovnična in pravopisna pravila ter slogovno ustreznost. Interpretacijo lahko tudi izvirno naslovite.



Prazna stran